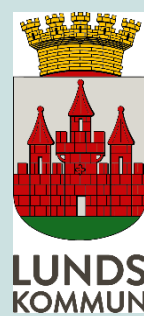

Samverkan för en mer aktiv fritid

Innehållsförteckning

Samverkan för en mer aktiv fritid	1
Samverkan för en mer aktiv fritid	2
1 Bakgrund.....	2
1.1 Folkhälsomyndigheten	2
1.1.1 Nationella resultat	2
1.1.2 Regionala resultat	2
1.2 Fritidshem.....	2
1.3 Idrottsföreningar	3
1.4 Några rektorers röster om samverkan med föreningslivet	3
1.4.1 Klostergårdsskolan.....	3
1.4.2 Hubertusgården.....	3
1.5 RF/SISU Rörelsesatsning i skolan	4
1.6 Svenska skolidrottsförbundet - Skol IF.....	4
1.6.1 Skol IF i Lund	5
1.7 Anpassad grundskola	8
1.8 Projekt och erfarenheter från andra kommuner	8
1.9 Sammanfattning och barnkonsekvensanalys	9

Samverkan för en mer aktiv fritid

1 Bakgrund

Barn- och skolnämnden har uppdragit åt förvaltningen att, i första hand i samverkan med kultur- och fritidsförvaltningen, undersöka vilket intresse det kan finnas från idrottsföreningar att medverka i en samverkan med fritidshemmen samt vilka fritidshem som skulle vara lämpliga för en sådan samverkan. Bakgrunden till uppdraget är en skrivelse från Centerpartiet och Liberalerna som hänvisar till problematiken med ungas ökande stillasittande, minskande deltagande i fritidshemmens verksamhet i mellanstadiet och högt tryck på tillgång till idrottshallarna från idrottsföreningar.

1.1 Folkhälsomyndigheten

Folkhälsomyndigheten har sedan 1985/86 organiserat en internationell studie i samverkan med Världshälsoorganisationen (WHO) avseende skolbarns hälsovanor. Studien genomförs bland 11, 13 och 15 åringar vart fjärde år. 41 946 elever har deltagit i studien 2021-2022 vilket är den senaste studien. Nedan redovisas de resultat som är direkt sammanhängande med barn- och skolnämndens uppdrag till förvaltningen.

1.1.1 Nationella resultat

En låg andel av barnen är fysiskt aktiva varje dag. Det skiljer sig åt mellan könen och pojkar är i större utsträckning fysiskt aktiva och tränar på fritiden jämfört med flickor. Samtidigt ökar användningen av alkohol och tobak, allt fler upplever hälsobesvär (i allmänhet) och flickor har lägre välbefinnande och sämre självkänsla än pojkar. Barn får också en alltmer negativt präglad kroppsuppfattning jämfört med tidigare undersökningar.¹

1.1.2 Regionala resultat

Skåne skiljer sig till viss del från rikets resultat avseende 11-åringarna. En högre andel pojkar är fysiskt aktiva medan en lägre andel flickor är fysiskt aktiva jämfört med rikssnittet både vad gäller regelbunden rörelse och organiserade träningspass.²

1.2 Fritidshem

I Lunds kommun är det en hög andel lågstadiebarn som är inskrivna i fritidshem. I åk F-3 (december 2023) är det 93,55%. I mellanstadiet

¹ Folkhälsomyndigheten *Skolbarns hälsovanor i Sverige 2021-2022 Nationella resultat* s. 9-10

² Folkhälsomyndigheten *Skolbarns hälsovanor i Sverige 2021-2022 Regionala resultat* s. 64-70

sjunker inskrivningsfrekvensen. I åk 4-6 är inskrivningsfrekvensen 40,12% (exkl. Stenröse och Fåglasång). Antalet inskrivna sjunker med ökande ålder. Inskrivningsfrekvensen är lägre i de östra kommundelarna (Södra Sandby, Dalby, Veberöd, Genarp) 29% mot 46% för Lunds tätort.

1.3 Idrottsföreningar

Det finns 148 ideella idrottsföreningar i Lunds kommun. En del av dessa behöver tillgång till en idrottshall för att kunna bedriva sin verksamhet. Lunds kommun förfogar över 47 hallar i olika storlek varav vissa är specialhallar för t.ex. kampsport. Det är kultur- och fritidsförvaltningen som schemalägger tillgången till idrottshallarna och trycket på att få tillgång till hallarna är stort. Föreningarna önskar tider för sin verksamhet mellan ca. 16.00 t.o.m. 21.00. Orsakerna är i huvudsak strukturella d.v.s. det är flest ledare som kan hålla träningar under dessa tider och det är flest utövare som kan träna då. Det är inte vanligt att föreningar nekas tider på grund av fritidshemmens verksamhet utan det är snarare så att behovet av tillgång till hallarna ökar i samband med att fritidshemmen stänger.

1.4 Några rektorers röster om samverkan med föreningslivet

Det finns en del pågående samverkan mellan skolor/fritidshem och föreningslivet. Nedan ges exempel på samverkan som redan pågår.

1.4.1 Klostergårdsskolan

Klostergårdsskolan har både regelbundet samarbete, och olika projektsamarbete, med olika typer av föreningar. I samarbete med EOS hemmaplan erbjuds basket, fotboll och "bollkul" för barn i årskurs 1-6. Klostergårdsskolan har samarbete både på skol- och fritidstid. Föreningsverksamheten tar vid direkt efter fritids, något rektorn för Klostergårdsskolan ser som ett framgångskoncept.

Skolan har haft projektsamarbeten med t ex Skånes Dansteater där både barn, vårdnadshavare och personal deltog. De har också haft samarbete med en seniorförening och kortare samarbete med föreningar med andra sporter. Klostergårdsskolans ledning, framhåller att det är viktigt att vara möjliggörare när anställda kommer med förslag och att verka för olika lösningar för samverkan.

1.4.2 Hubertusgården

Hubertusgården har ett framgångsrikt koncept i samverkan med KFUM Lundagård Handboll (hädanefter "Lundagård"). Lundagård håller träning, "bollek" för de minsta barnen i direkt anslutning till fritids mellan kl 16-17. Upplägget kom till då Lundagård tyckte sig ha svårt med tillgång till hallen p g a LUGI Gymnastik som sedermera byggde en egen hall. Konceptet är mycket uppskattat och många av barnen i åk F och 1 är inskrivna. Vårdnadshavare uppskattar det då det underlättar

hämta/lämna logistiken. Hubertusgårdens ledning ser det som ett framgångskoncept att barnen "själva" kan ta sig till aktiviteten eftersom idrottshallen ligger i direkt anslutning till fritidshemmet. I övrigt använder sig även fritidshemmet av idrottshallen för att skapa olika typer av aktiviteter med rörelse. Nöbbelöv är ett område där många barn redan har ett rikt föreningsliv.

Förvaltningen har varit i kontakt med ytterligare några rektorer. Samtliga ställer sig positiva till samarbete med idrottsföreningar och upplever inte att sådana samarbeten skulle "inkräkta" på fritidshemsverksamheten. Snarare berika den. Det krävs emellertid att det är sådana aktiviteter att alla barn som är på fritids kan delta, vilket inte alltid ligger i föreningarnas intresse, förutom i syfte att värva medlemmar.

1.5 RF/SISU Rörelsesatsning i skolan

Rörelsesatsning i skolan är ett regeringsuppdrag vars syfte är att förbättra folkhälsan, välbefinnandet och skolresultaten. Satsningen ska bygga broar mellan skolan, barnen och föreningslivet. Majoriteten av alla skolor i Lund, såväl kommunala som fristående, är anslutna till satsningen³.

1.6 Svenska skolidrottsförbundet - Skol IF

Skolidrottsförbundet eller "Skol IF" är en verksamhet vars mål är att tillgängliggöra rörelse för alla barn oavsett förutsättningar.⁴ Skol IF har ett speciellt koncept som innebär att *unga leder unga* och att barn och unga får lära sig ta ansvar för den verksamhet som de vill ha. Den lokala föreningen drivs på skolan av elever med vuxenstöd, s.k. pedagogisk föreningsutvecklare (PFU), i fortsättningen kallad vuxenstöd. Den lokala föreningen får i sin tur stöd från sitt specialidrottsdistriktsförbund (SDF), i Lunds fall Skolidrottsförbundet Skåne (hädanefter "förbundet"). Skol IF riktar sig mot både grundskolan och den anpassade grundskolan. En Skol IF-förening är, en från skolan, fristående förening men verkar med skola och fritidshem som plattform.

Förbundet deltar i skrivande stund i ett projekt tillsammans med Vinnova – Sveriges innovationsmyndighet, samt andra aktörer från civilsamhället som ska syfta till att identifiera framtidens fritidsaktiviteter och lösa problemet med utanförskap. Inom ramen för projektet har utgått en del stimulansmedel vilka i huvudsak inneburit

³ <https://www.rfsisu.se/distrikt/skane/vi-arbetar-med/sarskilda-uppdrag/rorelsesatsning-i-skolan/skolor-som-ar-med-i-rorelsesatsningen> (hämtad 2024-08-06)

⁴ Skolidrott.se

heltidsanställningar av personal i Ystad respektive Östra Göinge för utveckling av Skol IF i kommunerna.

I dialog med förbundet framkommer vilka fördelar man ser med Skol IF samt vilka risker man ser för misslyckande med uppstart och genomförande. Förbundet framhåller fr a tidsaspekten för vuxenstödet som en riskfaktor för misslyckande. Man har med anledning av detta utökat det stöd som man kan få från förbundet gällande i huvudsak avlastning med administration. Bedömning är emellertid att det inte räcker för att kompensera för den tid som vuxenstödet behöver avsätta från sin fritid och att risken är stor att det blir en eldsjälssdriven verksamhet och att den hindras från att växa.

Förbundet framhåller styrkor i Skol IF-konceptet som kompenserar hinder för deltagande i övriga föreningslivet. Ekonomi, kravställning, lokalisering/transport och integration. Skol IF kostar inget för individen, har inga krav på progression, ligger inte längre bort än skolan (och sker dessutom på skol- och fritidstid) och är inte beroende av förmåga att orientera sig i samhället. Förbundet framhåller att det dessutom innebär en ökning med fler trygga personer i barnens omedelbara närhet när ledarna blir förebilder för de yngre barnen. Ledarna får kunskap om bl a bemötande genom sin utbildning. Föreningarna får dessutom ekonomiska förutsättningar för inköp av material till olika aktiviteter, t ex kickbikes.

1.6.1 Skol IF i Lund

Kultur- och fritidsförvaltningen i Lund betalar årligen in 300 000 kr till Skolidrottsförbundet. Summan täcker alla utbildningar som unga ledare och vuxenstödet genomgår för att kunna driva verksamheten. Det är de övre årskurserna, från åk 5-9, som kan bli ledare. De yngre kan delta som medlemmar och tar del av de aktiviteterna som ledarna anordnar. Man måste inte bli ledare, utan kan delta som medlem under hela skoltiden.

Lunds kommun har ingått i ledarskapsprogrammet för unga ledare inom skolidrott sedan 2018 och det finns följande 8 skolidrottsföreningar:

- Genarps skol-IF
- Svalebo skol-IF
- Haga skol-IF
- Vikinga skol-IF
- Tuna skol-IF
- Fågelskolans IF
- AV skol-IF (Apel-/Vårfruskolan)
- Killebäckskolans IF

Sammanlagt har kommunens föreningar haft 103 aktiva ledare, 165 deltagartillfällen på utbildningar, 1272 medlemmar och erbjudit 24 regelbundna aktiviteter under hösten 2023.⁵ De olika Skol IF har funnits olika länge, är olika etablerade och har olika aktiviteter beroende på förutsättningar. HT 2023 har den minsta Skol IF 56 medlemmar fördelat på 1 aktivitet/v. och har funnits i ett år. Den största Skol IF har 538 medlemmar fördelat på 3 aktiviteter/v. för åk F-3 och 2 aktiviteter/v. för åk 7-9. Utöver detta har de anordnat 2 turneringar. Föreningen har funnits i 8 år och är väl etablerad.

Genom förvaltningens dialog med kultur- och fritidsförvaltningen har det framkommit att de på olika sätt jobbar för att fler skolor ska starta Skol IF. Kultur- och fritidsförvaltningen framhåller fördelarna; så som att det är gratis för samtliga deltagare, det finns inga selekterings- eller prestationsmoment, pojkar och flickor deltar på lika villkor, aktivitetsutbudet styrs av efterfrågan och varierar, aktiviteter kan anordnas på både skol- och fritidstid, barnen lär sig om ledarskap och demokrati m.m.

En viktig framgångsfaktor har emellertid visat sig vara möjliggörandet för vuxenstödet. Samma framgångsfaktor som framhölls av skolledningarna på Klostergården och Hubertusgården, i samverkan med det "vanliga" föreningslivet. Skolledningen behöver aktivt medverka som möjliggörare särskilt i fråga om tid som resurs för vuxenstödet. Uppstartsskedet är särskilt kritiskt eftersom det upptar mycket tid. Vuxenstödet på Killebäckskolan framhöll rektors möjliggörande för både barnen och vuxenstödet som en mycket viktig del för föreningens framgång. Samtidigt är det även mycket arbete som gjorts på fritiden. Det är därför väsentligt att uppdraget går till den/de som har bäst förutsättningar för uppdraget. Traditionellt har uppdraget ofta lagts på idrottsläraren trots att denne inte alltid haft de bästa förutsättningarna. Det är kultur- och fritidsförvaltningens mål framöver att involvera fritidshemmens personal i större utsträckning. Kultur- och fritidsförvaltningen tror att ett delat ansvar mellan lärare och lärare i fritidshem är ett alternativ att förespråka som dessutom möjliggör vuxenstöd över större del av dagen.

1.6.1.1 Elevernas röster om Skol IF

Förvaltningen har intervjuat elever som deltagit som ledare i sin Skol IF.

Förvaltningen intervjuade 5 ledare som samtliga gick på högstadiet. Ledarna fick svara på frågor av både teknisk karaktär så som hur länge

⁵ Halvårsrapport från Skolidrottsförbundet 2023 Lund

de hade varit med och vilka aktiviteter de har, men också mer personliga frågor så som vad de tyckte var bra, svårt o s v. Följande framkom under intervjun.

Den aktuella Skol IF:en har varit igång i 3 år. Alla utom en av ledarna har varit med från start. Alla ledarna som intervjuas sitter också med i styrelsen. Där har de provat på olika roller så som ledamot, ordförande och sekreterare. De är också involverade i budgetarbetet. De är sammanlagt 10 ledare och de äldre, med mer erfarenhet, agerar som mentorer åt de yngre. Verksamheten har ca 120 medlemmar.

Ledarna håller 2 regelbundna aktiviteter i veckan, olika typer av rörelselek för åk 2 och åk 3. De delar upp det mellan sig och håller varannan vecka. Det är många deltagare på aktiviteterna, ca 30 för åk 3 och något färre för åk 2. Vuxenstödet håller i ytterligare 2 aktiviteter för mellanstadiet, fotboll och basket, där det kommer ca 10 per gång. Ledarna har också planerat och anordnat 5 discon och 1 halloween-pysseldag. Halloween pysslet använde de sedan som utsmyckning på ett disco. Dessa aktiviteter är mycket uppskattade av medlemmarna som ofta frågar när nästa disco eller aktivitet är.

En lördag i månaden träffas alla ledarna i 3 timmar och planerar aktiviteter och projekt. De pratar också om utmaningar, regler, förhållningssätt och diskuterar budget. Ledarna värvar nya medlemmar genom att gå ut i klasserna och informera om verksamheten. Mentorerna är välkomnande och ger dem gärna tid till det. Ledarna berättar att det kändes lite nervöst i början. De håller också "prova på dag", då kommer alla elever. Sedan lämnar de ut lappar om man vill anmäla sig. Det är gratis att vara med.

Varför började dessa ungdomar med Skol IF?

-Det lät som en rolig grej.

-Gillar att jobba med barn!

-Slutade med en idrott p g a krav och tävlingar, hoppade då på detta istället.

Vad är roligt med Skol IF?

-Det är roligt att hänga med barnen och att se dem ha kul! De små barnen ser upp till ledarna och blir jättegglada när vi kommer.

-De tycker att det är roligt att vi kommer och håller aktiviteter för dem. Man ser att de blir glada, de lyser upp!

-Vi får också gemenskap med varandra. Det är roligt att göra saker tillsammans med sina kompisar. Vi brukar göra roliga grejer tillsammans när det är avslutning. Vi har gått på bio och åkt till Liseberg. Sedan har vi också avslutningsfika med barnen!

Finns det något som är svårt med Skol IF?

-Det svåraste är när barnen är stökiga när man ska ha aktiviteter. När det har varit stökigt pratar vi med barnen om varför det blev så och också med varandra.

Har ni lärt er något?

-Vi har lärt oss om ledarskap.

-Vi har lärt oss att man inte kan hantera och bemöta alla barn på samma sätt, barn med speciella behov. Vi har också lärt oss hur man driver en förening och hur man hanterar pengar.

Eleverna tycker Skol IF är en bra verksamhet som borde finnas på alla skolor.

Vad säger vuxenstödet?

Vuxenstödet tycker barnen är blygsamma. Han menar att de gör ett jättejobb och berömmar dem för allt engagemang. Vuxenstödet tycker att alla ledarna har växt väldigt mycket i sitt uppdrag, både i styrelsen och som ledare och tror att de kommer ha med sig dessa erfarenheter för resten av livet.

1.7 Anpassad grundskola

Det finns i nuläget ingen Skol IF på någon anpassad grundskola i kommunen. Konceptet behöver anpassas för målgruppen då de är i behov av mer stöd. Kultur- och fritidsförvaltningen har lämnat 500 000 kr till förbundet för en särskild satsning mot anpassad grundskola. Förbundet har gjort en ansökan hos allmänna arvsfonden för att utöka budgeten för satsningen. Oavsett om stödet beviljas eller inte, kommer förbundet genomföra satsningar mot den anpassade grundskolan i Lund.

1.8 Projekt och erfarenheter från andra kommuner

Ystads kommun har genom projektmedel från Vinnova (Sveriges innovationsmyndighet) i kombination med kommunens medel, anställt en person som arbetar 40 h/v med föreningsutveckling av Skol IF. Projektet heter *en jämlik chans att klara skolan* och syftar till att lösa utanförskap och ge fristad åt barn och unga i ett jämställt samhälle. Syftet har varit att möjliggöra uppstart av Skol IF på samtliga skolor i kommunen och utveckla rutiner och innehåll i verksamheten.

Föreningsutvecklaren kan ge betydligt mer än det stöd som förbundet har möjlighet att ge. Höstterminen 2024 har kommunen nått sitt mål med en Skol IF-förening på varje skola. Initiativet grundar sig bl a i politiska mål om att minska tidsgapet mellan skoltid och tid för fritidsaktivitet, öka deltagandet i föreningslivet och öka inskrivningsfrekvens på fritids.

I dialogen med företrädare för Ystads kommun framkommer att uppstarten av en ny Skol IF förening är det man ser som det mest kritiska skedet i processen. Det tar mycket tid och innebär mycket administration samtidigt som verksamheten ska komma igång med rekrytering av ledare och medlemmar, planering av aktiviteter m m. Här har föreningsutvecklaren en avgörande roll. Föreningsutvecklaren tar hand om all administration, gör överenskommelser med rektor och vuxenstödet om förutsättningar och organisation, och stöttar i att implementera struktur och rutiner på skolan. Framledes hjälper föreningsutvecklaren även till med att t ex söka pengar för inköp av material till aktiviteter. Ett långsiktigt mål är att Skol IF-föreningarna ska vara aktiva i skolans värdegrundsarbete och att man ska kunna bredda aktivitetsutbudet för att passa även de barn som har andra intresse såsom t ex teater som normalt inte genererar LOK-stöd (d.v.s. statligt lokalt aktivitetsstöd via Riksidrottsförbundet).

I Ystad har det blivit populärt att bli ledare i Skol IF. Kommunen arbetar därför enligt en grundtanke om att ledarutbildning i första hand ges till de som *behöver det*. Det kan t ex vara barn som är "på glid" och behöver växa som individer genom en meningsfull roll. Därför deltar elevhälsoteamet i beslut om val av ledare och rektor fattar det slutliga beslutet. Det är tydligt att man i Ystad ser Skol IF som en kompletterande arena för socialt arbete med förgreningar in i skolan. Skolan har t ex som rutin att fråga efter meningsfulla fritidsaktiviteter vid utvecklingssamtal och att informera om Skol IF.

Som kommentar kan sägas att rektor och annan skolpersonal, som inte är vuxenstöd, vanligen inte är involverade i den lokala skolidrottsföreningen på motsvarande sätt eftersom föreningen är fristående från skolan i likhet med andra idrottsföreningar.

1.9 Sammanfattning och barnkonsekvensanalys

Frågan berör samtliga barn i grundskolan och den anpassade grundskolan som Lunds kommun är huvudman för, i synnerhet barn som inte redan är aktiva i föreningslivet av olika anledningar eller som inte har tillgång till föreningsliv i samma utsträckning som andra barn.

Frågan aktualiserar i huvudsak följande artiklar i barnkonventionen; 2 om alla barns lika värde, 3 om barnets bästa, 12 om rätten att uttrycka sin mening, 15 om rätten att delta i föreningar, 23 om icke exkludering av barn med funktionshinder och 31 om rätten till lek, vila och fritid.

Rörelse och ett positivt deltagande i sociala sammanhang så som föreningslivet kan erbjuda, är något som är bra för alla barn (i en individuell dos). Det finns emellertid barn som är mer eller mindre exkluderade från detta. Skälen varierar mellan allt från faktorer så som svag ekonomi, låg integrering i samhället, kön, ålder, funktionshinder och/eller psykisk ohälsa hos föräldrar eller barnen själva m m.

Mer än 80% av alla barn och ungdomar går någon gång med i en förening.⁶ Ideella föreningar är en oundgänglig del för folkhälsan, i synnerhet för barn och ungdomar.

Idrottsföreningars verksamhet handlar dock ofta om mer än rörelse för hälsans skull. Det finns vanligen även prestationsmoment och förväntningar på progression inom idrotten. Ofta ökar kraven/förväntningarna ju äldre utövarna blir. Många idrotter är också kostnadsdrivande vilket riskerar att utesluta barn med svag socioekonomisk bakgrund. Enligt Magnus Kilger, Stockholms universitet, har brytpunkten för när man som ung slutar idrotta sjunkit från 15-16 år till 11-12 år. Kilger skriver i sin artikel *Från folkrörelse till elitfabrik – ungas sportande i förändring* att ökade krav inom idrotten får till konsekvens att den som inte hinner med och håller jämna steg med övriga samt känner sig bekväm med en stark tävlingslogik, slutar. Det faktum att kraven kryper ner i åldrarna innebär att dessa avhopp sker allt tidigare⁷. Inom många sporter påverkar dessutom den s.k. *relativa ålderseffekten*. Den relativa ålderseffekten innebär att barn som är "födda tidigt på året har en fördel jämfört med barn födda senare, eftersom de relativt sett är äldre och då också mer utvecklade både motoriskt och kognitivt."⁸ Det finns alltså både yttre faktorer (utanför idrottsföreningen) och inre faktorer (inom idrottsföreningen) som påverkar barnens idrottande⁹. Gemensamt för dessa faktorer är att barnen i ganska liten utsträckning kan, eller tillåts, påverka dessa själv.

⁶ Riksidrottsförbundet *Varför lämnar ungdomar idrotten? En undersökning av fotbollstjejer och -killar från 13 till 15 år* FOU-rapport 2004:3

⁷ Magnus Kilger *Från folkrörelse till elitfabrik – ungas sportande i förändring* Stockholms universitet, <https://www.su.se/forskning/i-fokus/fr%C3%A5n-folkr%C3%B6relse-till-elitfabrik-ungas-sportande-i-f%C3%B6r%C3%A4ndring-1.646130> [hämtad 2024-05-13]

⁸ Jacob Gudiol *Barn födda tidigt på året får bättre chanser att lyckas än de födda senare* <https://tyngre.se/artiklar/forskning/barn-fodda-tidigt-pa-aret-far-battre-chanser-att-lyckas-an-de-fodda-senare> [hämtad 2024-05-13]

⁹ Riksidrottsförbundet FOU-rapport 2004:3

Vidare innebär den ideella aspekten att tränare och andra personer som engagerar sig, inte kan livnära sig på idrotten. Verksamheten behöver därför förläggas på sådana tider som tränarna har möjlighet att hålla träningar på, och så många utövare som möjligt kan vara med d v s efter fritidshemtid. Sällan i direkt anslutning till att fritids slutar. Det uppstår ofta ett tidsglapp.

Skol IF utesluter inte andra satsningar så som RF/SISUS Rörelsesatsning i skolan eller samarbete med ideella idrottsföreningar utan kompletterar dessa med sina unika förutsättningar. Även i förhållande till föreningslivet i kommunen i övrigt utgör Skol IF ett komplement till befintliga föreningar.

Utöver att verksamheten inom Skol IF bidrar till rörelse och gemenskap, lär sig barnen sig också om demokrati, ledarskap och ansvarstagande. Verksamheten inkluderar alla, oavsett funktionsnedsättning, etnicitet, ekonomi eller andra förutsättningar. Skol IF som koncept saknar prestationskrav och/eller selektering och jämställdhetsproblematik. Även barn med ett svagt stöd i hemmet kan med lätthet delta eftersom aktiviteter genomförs på skol- och fritidstid. Att sätta fler barn i rörelse är ett mål som går i linje med både rekommendationer från Folkhälsomyndigheten så väl som Lunds kommuns mål.

För att kunna beviljas bidrag från kultur- och fritidsnämnden i Lund behöver en förening ställa sig bakom kommunens värdegrund om jämlikhet och jämställdhet, delaktighet och inflytande, inkludering, ekologisk hållbarhet och ett drogforebyggande förhållningssätt. Föreningens villkor behöver också stå i samklang med barnkonventionen. Lunds kommun betalar årligen 300 000 kronor till Skolidrottsförbundet för att möjliggöra verksamheten på våra skolor.

Kultur- och fritidsförvaltningen har identifierat Skol IF som särskilt värt att satsa på och sprida till fler skolor.

Förvaltningen har i denna utredning kunnat konstatera att det finns samma utmaningar att starta och driva Skol IF i Lund som i övriga orter. Tidsaspekten och det omfattande arbete som framförallt i uppstarten för den vuxne, är den huvudsakliga utmaningen för att fler skolor ska kunna starta och driva Skol IF. Personalen som ska starta och driva Skol IF behöver ha avsatt tid i sin tjänst för att arbeta med Skol IF och det behöver finnas acceptans hos skolans ledning och beredskap i organisationen för att kompensera den aktuella personalens avsatta tid. Kultur- och fritidsförvaltningen arbetar för ett delat uppdrag som vuxenstöd mellan skolpersonal och fritidshemspersonal. Det delade ledarskapet minskar belastningen jämfört med ett ensamt vuxenstöd

samtidigt som att närvaron av vuxenstödet kan öka under större delen av dagen som eleverna vistas i skolan och på fritidshemmet.

Förvaltningen har i denna utredning inte sett behov av att skapa nya koncept för samarbete mellan idrottsföreningar och skolans värld. Alla Lunds grundskolor har samarbete med RF/SISUS rörelsesatsning vilket bl a resulterat i ett framgångsrikt samarbete mellan Byskolan och LUGI fäktningssklubb.

Förvaltningens bedömning är i stället att en utökning av befintlig Skol IF-verksamhet i dagsläget är den mest träffsäkra åtgärden för att ytterligare engagera fler barn och ungdomar i föreningslivet och stimulera till rörelse under fritidshemstiden och även i högstadiet. Förvaltningen har vidare identifierat ett behov av att underlätta för fler skolor att starta och driva egna Skol IF-föreningar.

Barn- och skolnämnden har i årets verksamhetsplan antagit ett utvecklingsmål för sitt arbete som syftar till att nämnden genom samverkan bättre ska möta upp i mellanrummet för att alla barn och unga ska ha goda uppväxtvillkor. Målet *Tillsammans för trygga, aktiva, lärande och kreativa barn och unga all-tid* är också ett beslutat utvecklingsmål hos kultur- och fritidsnämnden.

Barn- och skolförvaltningen bedömer att ett fortsatt arbete kring frågan om skolidrottsföreningar skulle stämma väl överens med utvecklingsmålets intentioner. Arbetet bör ske i samverkan med kultur- och fritidsförvaltningen.

Förvaltningen förslår därför nämnden att, inom ramen för nämndernas gemensamma utvecklingsmål, uppdra åt förvaltningen att, i samverkan med kultur- och fritidsförvaltningen, ta fram en plan för hur arbetet med skolidrottsföreningar i Lunds kommun ska utvecklas och utvidgas. Planen ska omfatta fortsatt dialog med Skolidrottsförbundet, planering och dialog med skolledare i kommunens grundskolor samt fördjupning i de långsiktiga ekonomiska förutsättningarna för arbetet.

Referenser

Folkhälsomyndigheten *Skolbarns hälsovanor i Sverige 2021/22 – Nationella resultat* (Folkhälsomyndigheten 2023)

Folkhälsomyndigheten *Skolbarns hälsovanor i Sverige 2021/22 – Regionala resultat* (Folkhälsomyndigheten 2023)

Skolidrott.se

Halvårsrapport-rapport från Skolidrottsförbundet 2023 Lund

Stockholms universitet <https://www.su.se/forskning/i-fokus/fr%C3%A5n-folkr%C3%B6relse-till-elitfabrik-ungas-sportande-i-f%C3%B6r%C3%A4ndring-1.646130> [hämtad 2024-05-13]

Tyngre <https://tyngre.se/artiklar/forskning/barn-fodda-tidigt-pa-aretfar-battare-chanser-att-lyckas-an-de-fodda-senare> [hämtad 2024-05-13]

Riksidrottsförbundet *Varför lämnar ungdomar idrotten? En undersökning av fotbollstjejer och -killar från 13 till 15 år* FOU-rapport 2004:3